

1967-1995. Πριν από 28 χρόνια ο «ήπιος» Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ ήταν παράνομος και... βομβιστής. Είχε ψευδώνυμο, και συναντούσε τον Ανδρέα όχι στο «Κάραβελ» αλλά σε ξενοδοχείο του Αμβούργου.

Της ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΣΙΟΥΤΗ

Το θράυ της Παρασκευής, στη μεγάλη αίθουσα του «Ιντερκοντινένταλ», ο ομιλητής φορώντας μπλε κοστούμι και ανοιχτόχρωμη γραβάτα, εξηγούσε στους προσκεκλημένους του Ελληνοαμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου τους τρόπους με τους οποίους η οικονομική λιτότητα μπορεί να συνδυαστεί με μια στοιχειώδη κοινωνική πολιτική.

Πριν από 26 χρόνια, στο σιδηροδρομικό σταθμό του Αμβούργου, το ίδιο πρόσωπο, φορώντας μια καμπαρίνα με σηκωμένους τους γιακάδες γύρω από τα κόκκινα μαλλιά του, εξηγούσε σε κάποιον άγνωστο «σύνδεσμο» ότι έρχεται από την Ελλάδα και πρέπει να συναντήσει τον Ανδρέα Παπανδρέου.

1967-1995. Πρωταγωνιστής ο ίδιος άνθρωπος: «Μάρκο Βεντούρα» ή «Λάσκαρης» ή... Κώστας Σημίτης! Τότε έβαζε βόμβες στο όνομα του ΠΑΚ και του αρχηγού. Τώρα βάζει «βόμβες» στο βραχίονας τοπίο της πολιτικής. Και δεν κρύβει ότι, όταν θα έλθει η ώρα, θέλει να διεκδικήσει τη θέση του αρχηγού.

Πρόσωπο των ημερών ο Κ. Σημίτης και χρήσιμη η υπενθύμιση κάποιων στιγμών του παρελθόντος του που παραμένουν στο ημίφως.

Γραμματέας

Το 1967 βρήκε τον Κώστα Σημίτη γραμματέα του «Ομίλου Αλέξανδρου Παπαναστασίου» που είχε ιδρύσει μαζί με το Σάκη Καραγιώργα, το Γεώργιο-Αλέξανδρο Μαγκάκη και τον Βασίλη Φίλια το 1965. Την ίδια ημέρα του πραξικοπήματος, την 21η Απριλίου, συγκεντρώθηκαν στο σπίτι του για να δουν τι θα κάνουν. Τα παραδοσιακά κόμματα και η Ένωση Κέντρου δεν «τράβαν». Ετσι αποφάσισαν να δημιουργήσουν τη «Δημοκρατική Αμυνα» και να πάρουν πρωτοβουλίες ίδρυσης παράνομου δικτύου για αντιδικτατορική δράση. Οι πρώτες ενέργειες ξεκίνησαν και κλιμακώθηκαν στα επόμενα χρόνια. Ως το 1969 γύρινε στις συνοικίες της Αθήνας ορίζοντας προκηρύξεις και τοποθετώντας εκρηκτικούς μηχανισμούς. Μαζί του στις επιχειρήσεις αυτές ο Κ. Σημίτης είχε συνήθως το Νίκο Οικονομίδη και το Μανώλη Παπαθωμόπουλο - καθηγητές πανεπιστημίου και οι δύο σήμερα. Ακούγεται παράξενο, αλλά είναι πέρα για πέρα αληθινό: Οι βίαιες ενέργειες εκτελούνταν, τότε, από διανοούμενους οι οποίοι, μάλιστα, είχαν και ήπιο χαρακτήρα: Είναι γνωστό ότι ο Κώστας Σημίτης είναι εκείνος που παρέδωσε στο Σάκη Καραγιώργα την τσα-

2. ΣΗΜΙΤΗΣ Κωνσταντίνος Γεωργίου, γεννηθείς τό έτος... εις τας Αθήνας, κάτοικος... (Σανθίππου 3), Δικηγόρος... επί παραβάσει του άρθρου 2 Α.Ν. 509) 1947 καθ' επί α') Αποπειράρα εμπρησμού κατά συναυτουργίαν και β') Παραβάσει περί τας εκρηκτικίας ύλης (άρθρ. 272 παρ. 1 Π.Κ.).

Αριστερά. Ο Κ. Σημίτης διαδηλώνει το 1972 κατά της δικτατορίας, στο Βερολίνο. Πίσω του, η σημαία του ΠΑΚ. Πάνω, Δημοσίευμα (20-4-'73) αναφέρεται στους έξι που «παραπέμπονται» διά παράβαση του Α.Ν.509». Ο κ. Σημίτης κατηγορείται για εμπρησμό-εκρηκτικά...

Μάρκο Βεντούρα ή Κώστας Σημίτης

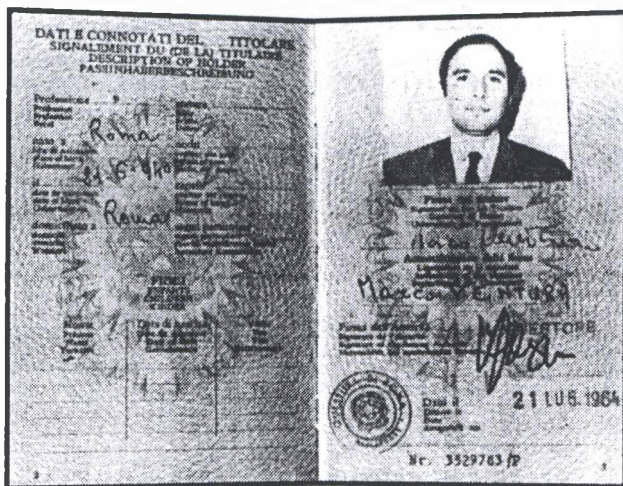
από τις οποίες εξαιτίας λάθους στο χειρισμό, έχασε το χέρι του.

Εκείνο το βράδυ η γυναίκα του Σάκη Καραγιώργα έσπευσε να ειδοποιήσει τον Κώστα Σημίτη ώστε να μη μείνει σπίτι του. Ετσι και έγινε. Εμεινε σε ξενοδοχείο. Την επομένη το πρωί η ασφάλεια συνέλαβε τη σύζυγό του, Δάφνη, την οποία και ανέκρινε, χωρίς όμως να καταφέρει να της αποσπάσει τίποτα. (Φυλακίστηκε απομονωμένη για 3 μήνες). Από εκείνη την ημέρα ο Κώστας Σημίτης βγήκε στην παρανομία.

«Αόρατος»

Επισκεπτόταν κρυφά φίλους ψάχνοντας τρόπο να φύγει στο εξωτερικό. Λίγοι όμως απ' αυτούς φάνηκαν πρόθυμοι να τον βοηθήσουν. Βρέθηκαν τελικά δύο που δεν φοβήθηκαν και του πρόσφεραν στέγη. Ο ένας από αυτούς έκανε επαφές, ώστε την επόμενη ημέρα να συναντήσει στην εκκλησία του Σωτήρος, στη λεωφόρο Συγγρού, μια κυρία που τον οδήγησε στο ισόγειο ενός διαμερίσματος της οδού Ρηγίλλης.

Ο ένοικος του σπιτιού έλειπε και ο ίδιος έπρεπε να ζει σαν «αόρατος» ώστε να φαίνεται ότι εκεί δεν κατοικεί κανείς. Τα υπόλοιπα τα ανέλαβε η Αμαλία Φλέμιγκ. Του έστειλε φαγητό με τη γυναίκα του θυρωρού της,

Το διαβατήριό του, της παρανομίας, με το όνομα Μάρκο Βεντούρα.

ρόβος να γνωρίζει τίποτα.

Δυσκολεύτηκαν πολύ να βρουν διαβατήριο, μέχρι που τελικά εξασφάλισαν ένα ιταλικό με το όνομα Μάρκο Βεντούρα. Ο ίδιος δεν γνώριζε ποιος ήταν ο Βεντούρα. Θυμήθηκε όμως ότι το ίδιο όνομα είχε ένας ιταλός συμφοιτητής του στη Γερμανία. Η τύχη, ωστόσο, παίζει περίεργα παιχνίδια: Όταν ήρθε το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία και ο ίδιος έγινε υπουργός Γεωργίας συνάντησε ξανά τον παλιό του συμφοιτητή με το όνομα αυτό, ως διευθυντή υπηρεσιών της ΕΟΚ.

Τον ρώτησε, και έμαθε ότι τον ημερομηνία γέννησής του ήταν η ίδια με αυτή του διαβατηρίου. Το άφησε όμως εντέλει.

πρεπε να τον ρωτήσει αν ήταν εκείνος που είχε ρισκάρει προσφέροντάς του το όνομά του και τα στοιχεία του, συμμετέχοντας από το εξωτερικό σε ομάδες διευκόλυνσης των ελλήνων αντιστασιακών.

Λίγο πριν φύγει, η Αμαλία Φλέμιγκ του ζήτησε να βάλει τα μαλλιά του κόκκινα, για να αλλάξει κάπως. Ο ίδιος όμως δεν ήθελε. Τελικά πείστηκε και τα έβαψε. Λίγες μέρες μετά τον πήρε ένας ιταλός γιατρός και πήγε στο αεροδρόμιο απ' όπου έφυγε για τη Γερμανία, όπου βρισκόταν και ο αδελφός του.

Ήταν φθινόπωρο του 1969. Ο Ανδρέας Παπανδρέου ήταν μαζί με το Γιώργο Κίσσονα (από τους σπι-

δρυτές του ΠΑΚ και «δεξί του χέρυ») στο Βερολίνο. Το ραντεβού με το φυγάδα Κώστα Σημίτη ήταν στο Ανόβερο, το αεροπλάνο τους όμως λόγω κακών καιρικών συνθηκών δεν μπορούσε να πετάξει. Το σημείο συνάντησης λοιπόν έπρεπε να αλλάξει. Αποφασίστηκε να γίνει στο Αμβούργο. Ο Γιώργος Κίσσονας ανέλαβε να ειδοποιήσει. Τηλεφώνησε στο ξενοδοχείο όπου είχε κλειστεί το ραντεβού και τους είπε πως όποιος ζητήσει την Αγγέλα Κοκόλα να του πουν να πάρει το τρένο και να πάει στο Αμβούργο. Εκεί, στο σταθμό ο Γιώργος Κίσσονας είχε ειδοποιήσει ανθρώπους του να τον περιμένουν. Χωρίς να ξέρουν ποιος είναι, αναγνώρισαν τον Κώστα Σημίτη και τον οδήγησαν στο ραντεβού με τον Ανδρέα Παπανδρέου, όπου και εντάχθηκε στις γραμμές του ΠΑΚ.

Εκτός από μέλος του εθνικού συμβουλίου του ΠΑΚ, ο Κ. Σημίτης εντάχθηκε και στην τριμελή «ειδική επιτροπή» μαζί με το Γιώργο Κίσσονα και τον Αντώνη Τρίτση. Στην επιτροπή αυτή, που ήταν υπεύθυνη για τις βίαιες δραστηριότητες του ΠΑΚ, το ψευδώνυμο του Κώστα Σημίτη ήταν «Λάσκαρης». Εκτοτε, κυκλοφορούσε με το πλαστό διαβατήριο προσπαθώντας να οργανώσει αντιδικτατορικούς πυρήνες σε πόλεις της Ευρώπης για να δραστη-

ριοποιηθούν και στην Ελλάδα. Η προθυμία όμως ήταν μικρή. Υπήρχαν πολλοί που φώναζαν και ζητούσαν να γίνει κάτι, αλλά λίγοι για να πάρουν ρίσκο.

«Τιμή μας»

Ο Γιώργος Κίσσονας σήμερα λέει γι' αυτόν: «Στο ΠΑΚ Γερμανίας οι περισσότεροι ήταν εργάτες. Ήταν λοιπόν μεγάλη τιμή για μας όταν ήρθε ο Σημίτης. Ήταν γνωστός στη Γερμανία, όπως και ο αδελφός του που τον εκτιμούσαν όλοι. Ο Κώστας Σημίτης ήταν από τους πιο συνεπείς και αποτελεσματικούς αγωνιστές. Εχει προσφέρει πολλά στο ΠΑΚ κι έχει κάνει θυσιές».

Το βάπτισμα του πυρός όμως στην αντίσταση και στην παρανομία ο Κώστας Σημίτης το πήρε από την παιδική του κιόλας ηλικία. Ο πατέρας του μετείχε στη Γενική Διοίκηση της ΠΕΕΑ Ροιόμελης και ήταν συνεργάτης του Αρη Βελουχιώτη. Στην Κατοχή έζησε περισσότερο από έναν χρόνο στην παρανομία. Ο μικρός Κώστας λοιπόν, μαζί με την υπόλοιπη οικογένειά του αναγκαζόταν συνεχώς να αλλάζει σπίτι και όνομα. Επρεπε να μη λείπει ούτε το πραγματικό του επίθετο ούτε πού βρίσκεται ο πατέρας του, όταν οι αρχές έφταναν στο σημείο να ανακρίνουν μέχρι και εκείνον. Στο σχολείο, σύμφωνα με μαρτυρίες, αν και καλός μαθητής, ήταν πάντα δαχτυλοδειχτούμενος, ως μη νομιμόφωνος. Και στο στρατό βέβαια ήταν χαρακτηρισμένος.

«Μπορεί σε μερικούς ο χαρακτήρας του Κ. Σημίτη να φαίνεται «κρύος», καταλήγει ο Γιώργος Κίσσονας. «Εγώ, όμως, δεν το βλέπω έτσι. Απλώς, ο Κώστας Σημίτης έχει αρχές. Και άνθρωποι σαν αυτόν, που δεν έλεγαν πολλά, αλλά κυρίως δρούσαν, ήταν περισσότεροι χρήσιμοι στον αντιδικτατορικό αγώνα. Σήμερα ακούμε πολλούς να αυτοπαρουσιάζονται σαν αγωνιστές του ΠΑΚ, ενώ ποτέ δεν πέρασαν από τις γραμμές του».